

4-19 86

KLM

Vogelvlucht

Registered by Australia Post — Publication No. NBP3783.

Uitgave voor Australië en Nieuw Zeeland van de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij N.V.

Redaktie:
F.A.S. Sterrenburg
Redaktie adres:
Vogelvlucht, c/o KLM,
G.P.O. Box 4095,
Sydney 2001, N.S.W.

Handwerk-
en kookrubriek:
José Sterrenburg

Layout:
Rob Hafkamp

This publication is issued four times per year in the months of MARCH/JUNE/SEPTEMBER and DECEMBER for the Dutch community living in Australia and New Zealand

Although the information and prices given in this magazine are believed correct at the time of publication, their accuracy cannot be guaranteed and they should not be regarded as binding for KLM or its agents.

KLM OFFICES:
AUSTRALIE:
Sydney N.S.W. 2000
5 Elizabeth Street,
Tel.: 233 6255
Melbourne Vic. 3000
80 Collins Street,
Tel.: 654 5111

For reservations and information outside Sydney and Melbourne telephone:

Adelaide: 008-331111
Brisbane: 008-221102
Canberra: 008-122002
Darwin: 008-331111
Hobart: 008-331111
Perth: 008-331111

PAPUA NEW GUINEA:
Air Niugini,
Port Moresby,
A.N.G. House,
Hunter Street,
Papua New Guinea

NEW ZEALAND:
Auckland
P.O. Box 3538
Wellington
c/- Air New Zealand, Private Bag, Te Aro, and the offices of Air New Zealand.

Bij de voorpagina:

Nederland is vele kastelen rijk, zoals het kasteel De Haar.
Verdere informatie vindt u op pag. 6 en 7.

Vogelvlucht Wedstrijd Nieuws

Handwerkwedstrijd

De prijzen voor de handwerkwedstrijd ter waarde van ruim f 2000,- werden besteld bij het Grietje Tumpmuscum (zie pag. 12). Zowel in Australië als in Nieuw-Zeeland worden een eerste prijs en twee tweede prijzen toegekend.

De beide eerste prijzen bestaan uit een *zilveren tasbeugel*, naslag van een antiek model en vervaardigd in Schoonhoven (zie Vogelvlucht 1986-3), de vier tweede prijzen zijn *zilveren beugeltjes* voor

beursjes. Bij elke beugel komt een pakket met kralen, garen, breipennen, een antiek patroon en een boekje voor de techniek.

Een schitterende gelegenheid om de traditionele techniek van het kralenbreien weer in de vingers te krijgen, met als resultaat een kostbaar en uniek tasje of beursje.

Receptenwedstrijd

De prijzen ter waarde van ruim f 1000,- werden besteld bij de winkel van het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen. De hoofdprijs is een *kraantjeskan van "engeltjestin"*, de beste kwaliteit zonder lood. Deze gezellige koffiekkan naar 18e eeuws model staat met een lekbakje op een plateau en is 36 cm hoog.

De beide tweede prijzen komen uit het Friese Workum, waar nog gesneden aardewerk wordt gemaakt op de authentieke manier. Op de nog taaie gebakken klei wordt de kerfsneversiering en het gekleurde glazuur aangebracht. Na een tweede bakgang heeft het bruine aardewerk een iriserende glans. De produktie van de Workumse ambachtslui is heel klein en de vervaardiging duurt lang maar de *theepotten op een testje* zullen tijdig klaar zijn voor de beide tweede-prijs-winnaars!

Bestellingen van de besproken boeken kunt u richten aan de Dutch-Indonesian Bookshop, 72E Maroondah Highway, Croydon, Vict. 3236, Australia.

Wilt u uw eventuele adresverandering op deze coupon vermelden? Boven s.v.p. het oude, daaronder het nieuwe adres, en graag het nummer, dat boven uw naam op de adresstrook staat (Referentie nummer), vermelden. Als u dit blad liever niet beschadigt, kunt u een briefje zenden. Wilt u dan wel het adresbandje meesturen?

REFERENTIE NO./REFERENCE NR.: A
OUD ADRES/OLD ADDRESS

Naam/Name
Straat/Street.
Plaats/Suburb.
Postcode

JUISTE NAAM en NIEUW ADRES/
CORRECT NAME and NEW ADDRESS

Naam/Name
Straat/Street.
Plaats/Suburb.
Postcode

Misschien heeft u een vriend of kennis die ook graag regelmatig VOGELVLUCHT zou willen ontvangen? Stuur volledig adres aan:

COUPON ADRESSEREN:
VOOR AUSTRALIA:
KLM Royal Dutch Airlines
G.P.O. Box 4095
SYDNEY, N.S.W. 2001

VOOR NEW ZEALAND:
KLM Royal Dutch Airlines
P.O. Box 3538
AUCKLAND

THE 'VIERDAAGSE' - A WORLDWIDE REPUTATION

At the focus

What the outsider will not expect: the focus of all activity for this international event is found . . . in The Hague! This is the location of the office of the KNBLO — the Koninklijke Bond voor Lichamelijke Opvoeding — and to collect the best information on the Vierdaagse possible we interviewed Mr. A.J. van Dongen, who finds himself occupied almost full-by the organization of this happening.

After a professional career in the Army — in a special function fully maintaining his civilian instincts as a businessman — his contacts at the government level and in society as a whole led to his involvement in sports activities — like the Olympic Games for the Handicapped in Papendal. Some thirty years ago he became involved in the Vierdaagse and for twenty of those years he has had the function of 'march leader'.

Historical background

'That's rather an odd name', Mr. van Dongen admits with a smile. 'You might conclude I lead the cavalcade carrying a banner, but in reality you're more likely to see me flying above the hikers in a heli-

copter. Almost 80 years of tradition have led to several historical oddities. For instance, the words 'Lichamelijke Opvoeding' (physical education) suggests we are somehow involved in gymnastics, but in the course of time we have specialized in hiking. The Vierdaagse is the main event, but of course there are numerous other hiking events also.' The first Vierdaagse was not held in Nijmegen at all.

The course was plotted along different cities and only in 1927 Nijmegen was found to be so ideal that it became the permanent location. During the 1928 Amsterdam Olympics the Vierdaagse became an international tour and in the past few years this international character has become even more pronounced: 'In view of the fact that we are a totally non-commercial organization and make no promotion whatsoever, this is purely the result of mouth-to-mouth promotion of the participants. Once upon a time, two Japanese hikers came to Nijmegen and in 1986 we had an official Japanese team of a hundred! In the same year, we had the first military team from Australia. An official civilian Aussie team or a New Zealand

Some 30.000 participants from 37 countries hiking for four successive days through Nijmegens lovely surroundings, temporarily adding an international flavour to this typically provincial city — that is the nett effect of the hiking event to be organized for the 71st time next year.

Four days each year, Nijmegen is the leader in Holland Promotion and one can even claim that the city essentially owes its reputation in the world to this hiking spectacle. A reputation that has been growing markedly especially during the past few years, when interest in the Vierdaagse has continued to increase — not only in the Netherlands, but in the Far East as well.

team? That would be a welcome double 'first'.

What's so special?

What drives over thirty thousand people to descend on Nijmegen? And what drives hundreds of thousands of spectators to come and cheer them?

'Perhaps I can best explain in the form of a personal anecdote' says Mr. van Dongen. 'My wife happens to hail from Nijmegen and when she first mentioned the Vierdaagse, my reaction amounted to something like: 'come on, hiking for four days, what's the big fun?' Now, with some twenty years' experience, I can only tell journalists asking the same question: 'come and see for yourself, I can't explain'. Of course, I can be a bit more specific and mention the camaraderie or the challenge involved, but most of all there is the atmosphere defying all description that gives the Vierdaagse a unique position in the world.'

In some respects, a parallel can be drawn with another Dutch sports event: the Elfstedentocht. An enquiry has shown that this inspired some people to participate in the Vierdaagse. The arri-

val in the four stage-finishes Elst, Wijchen, Groesbeek and Cuyk, with the parade in Nijmegen itself, with hundreds of thousands of spectators welcoming the participants along the route also has much in common with the gruelling Friesland epic. A unique atmosphere in which participant and spectator alike are carried away.

Not a lark

The Vierdaagse may be great fun, it's certainly not a lark. Although in 1986 over 26.000 participants (a record) finished the job, 8% literally fell by the way-side.

'The Vierdaagse may be regarded as a final examination. To reach the finish, one should start training in January or at the latest February. The official entry closes on June 15 and if a perfect hiking condition has not been built up starting in February, **it is certainly not advisable to participate.** Even if you're trained in other sports like running, the Vierdaagse is something else again — also mentally.'

The medal to be won — the Vierdaagse Cross — is therefore not just a hiker's trophy, but an official decoration the military is allowed to wear when in uniform. All participants receive a comprehensive booklet explaining the rules and regulations and if

these are not complied with, disqualification will follow. Depending on his age, the participant **must** cover a certain distance: 30, 40 or 50 kms a day. Especially on the second day, this is a serious challenge and it is then that most give up.

Otherwise, the only challenge is the self, as Mr. van Dongen explains. 'That is one more reason why participation in a group is to be preferred, although total strangers will become friends and offer

help when things are not so easy any more ...'

Organization

Organization of such an event is an impressive task not only involving some 180 volunteers helping the KNBLO, but also 200 Red Cross assistants and the authorities and services in and around Nijmegen.

In principle, accommodation is as follows: individual participants are accommodated by the Tourist Bureau in private homes, civilian teams find a refuge in schools, youth hostels and the like and the military teams have their own very picturesque laager. This is always a fascinating attraction; for instance, in 1986 there was a team of Ghurkas!

A full communications network, a perfectly organized opening ceremony in Nijmegens stadium, teams in uniform sometimes presenting their own special show ... it all resembles a mini-Olympics. Because the refreshing atmosphere of the amateur may be fully alive, it is nevertheless combined with full professional capability. To quote Mr. van Dongen:

'Care — both physical and mental — is excellent, and if youngsters from abroad wish to participate I can only say their parents need not worry!'

NIJMEGEN STAD MET EEN RIJK VERLEDEN

Als achtergrond bij het verhaal over de Vierdaagse is het best een goed idee even wat aandacht aan Nijmegen te besteden. Want ook zonder de wandelsport is de stad een bezoekje waard!

We hebben op een bijna bloedhete zomerdag (de temperatuur was ruim 35°C, dat kan óók in Nederland) door de stad gezworven en een paar hoogtepunten van dat bezoek laten we hier in willekeurige volgorde de revue passeren.

BLOEMRIJK WAPEN VAN NIJMEGEN.

Panorama van de stad

Als u niet tegen een forse klim opziet, is het beslist de moeite waard een panorama van de stad en zijn omgeving aan te zien. Dat betekent een bestijging van de toren van de in 1254 begonnen St. Stevenskerk. Bij een telling kwamen we op 202 treden uit, maar we garanderen niet de juistheid van dat getal!

Hoog boven de stad verheven zult u allereerst genieten van een schitterend panorama over de indrukwekkende Waal met zijn levendig bootverkeer. Maar ook zult u zien dat de laatste maanden van de tweede Wereldoorlog hun sporen in het stadsbeeld hebben achtergelaten. Nijmegen -en ook de Stevenskerk- werd in 1944 zwaar beschadigd en de restauratie van de kerk -ten bedrage van 9 miljoen gulden- duurde van 1948 tot 1970.

Aan de voet van de kerk staan naast de 'kanunnikenhuisjes' ook een aantal moderne woningen. Wellicht een van de betere voorbeelden van de sociale woningbouw in ons land, en gelukkig is de promenade langs de rivier vrij gebleven.

Historie van de fiets

Daalt u even naar de rivier af, dan komt u bij een museum dat alle Nederlanders (en hun kroost) zal aanspreken: het mu-

seum Velorama aan de Waalkade (open van 10-17 uur).

Dat is een voorbeeld van de sympathieke musea in ons land die uit puur enthousiasme ontstonden en die hun privé sfeer hebben behouden. Beneden staan een aantal fraaie historische automobielen, vanaf de oertijd tot in de jaren vijftig. En daarboven zijn étages met een verzameling fietsen waarbij je soms je ogen niet gelooft. Van houten loopfietsen tot fietsen met een cardan en enorme

meer-persoons vehikels die je nu waarschijnlijk niet meer op de weg zou mogen brengen.

Wat zou u zeggen van een éénwielige fiets waarbij je *in het wiel zit*?

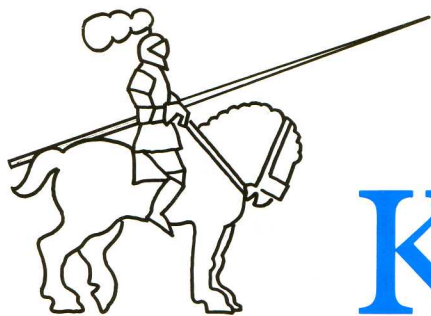
Nostalgische keuken

Precies dezelfde privé-opzet is die van het 'Grootmoeders keukenmuseum' dat u vlakbij in het Kronenburgerpark vindt. Makkelijk te vinden, want het is gehuisvest in een van de kruittorens. Dat zijn overigens zeldzame bouwwerken en Nijmegen is zo gelukkig een paar ongeschonden exemplaren te bezitten.

Wat de collectie betreft: we gaan niet verder dan te vertellen dat hier een verzameling spullen is te zien die de vooroorlogse generatie zich nog levendig zal herinneren. Niet alleen uit de keuken overigens, maar uit het hele huishouden. Voortdurend hoor je mensen uitroepen: 'o ja, kijk eens, daar heb je . . .' Dat herkenningseffect komt ook gegarandeerd bij het complete interieur van een kruidenierswinkeltje dat er te zien is.

Ook dit is een verzameling die uit liefhebberij begon en inmiddels zeldzame stukken rijk is. De eigenaresse zwaait de scepter in 'haar' museum en zal u graag verder informeren!

vervolg op pag. 12

KASTELEN IN

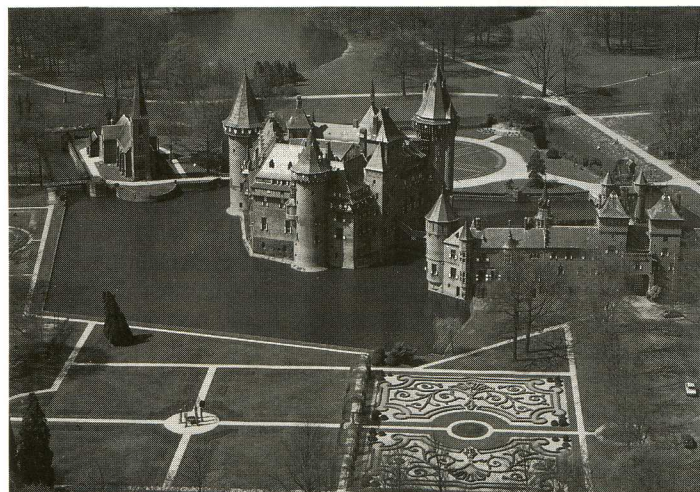
KASTEEL DUURSTED E

KASTEEL NEDERHORST

KASTEEL DOORWERTH

KASTEEL DE HAAR

Waarschijnlijk zult u zelfs niet bij benadering het juiste aantal kastelen in Nederland kunnen raden. Het zijn er circa 300, een getal dat gezien de afmetingen van ons land bijna ongelooflijk lijkt. Maar u kunt het gerust als correct aannemen, omdat het afkomstig is van de uiterst deskundige en sympathieke Nederlandse Kastelenstichting, NKS.

Echte liefhebbers

De NKS is een echte stichting van en voor liefhebbers. Opgericht in 1945 houdt de stichting zich dus al meer dan 40 jaar bezig met haar prijzenswaardig doel: het bevorderen van de instandhouding van kastelen en historische landhuizen in Nederland. Kastelen en landhuizen (het verschil is niet altijd direct duidelijk en voor de niet-specialist ook niet zo belangrijk) vormen een kostbaar cultuurgood, niet alleen vanwege de historie, de architectuur of de interieurs, maar ook om de vaak prachtige parken en tuinen eromheen.

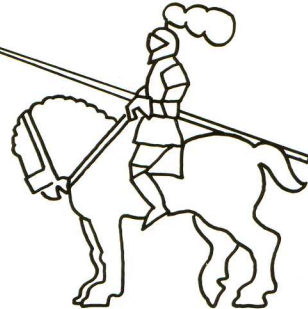
Het instandhouden is zoals bekend een uiterst kostbare aangelegenheid, en dat is een van de zaken waarin de NKS een handje probeert te helpen. Iedereen kan daar overigens aan bijdragen, door begunstiger van de NKS te worden. Folders, brochures, een reeks kastelengidsen en speciale excursies zijn zomaar een paar van de activiteiten die ook voor de tijdelijk in Nederland verblijvende liefhebber van belang kunnen zijn. Veel van dit materiaal is verkrijgbaar via de VVV kantoren, maar voor volledige informatie kunt u nog beter terecht bij: Secretariaat NKS, Poortgebouw Huis Doorn, Langbroekerweg 10A, 3941 MT Doorn.

Een vakantie-idee

Wat een uitstekend plan voor een vakantie zou kunnen zijn: een fietstocht langs een aantal voor het publiek opengestelde kastelen en landhuizen. Op die manier zie je niet alleen een uniek stuk historie, maar ook een mooi stuk natuur. Bovendien ga je al gauw begrijpen waaróm die echte kastelen (de versterkte burchten) nu uitgerekend op die locatie werden gebouwd: het landschap verkennend zie je vaak vanzelf in dat het een ideaal plekje was om je veilig te voelen, of om een vinger in de pap te houden . . .

Eén van de publicaties van de NKS die voor zo'n vakantieplan ideeën genoeg kan leveren is de brochure 'Kastelen in Nederland opengesteld voor bezichtiging'. Daarin vindt u een stuk of 90 (!) kastelen en ruïnes vermeld met een overzichtelijk kaartje erbij, de toe-

NEDERLAND

HET MUIDERSLOT

gangsprijzen en de openingstijden. Sommige kastelen bezitten een restaurant zodat de ravitaillering ook in de planning kan worden opgenomen.

Een tweede brochure is 'Elf bewoonde Kasteelen en Huysen'. Alweer een kaartje erbij en een beschrijving van de woonstede in kwestie. Je zou ze alle elf op een autotour kunnen gaan bezoeken en maakt ook dan weer een panoramische tour door Nederland: van het huis van de Regentenfamilie Van Loon in Amsterdam tot Kasteel Eijsden in Limburg toe. Alle openingstijden staan weer vermeld. Bijzonder is natuurlijk dat deze kastelen nog worden bewoond. De geschiedenis van de familie gaat zo meer leven dan in een echt museum!

Twee restaurants

Kastelen betekenen een zware financiële last. En wanneer het om een noodzakelijke restauratie gaat moeten er angstwekkende hoeveelheden geld op tafel komen. Des te verheugender is het, dat twee kastelen die werkelijk iedereen kent na een volledige restauratie weer werden opengesteld voor het publiek.

Het eerste is het uit de veertiende eeuw daterende *slot Loepestein*, gelegen op een eiland in de samenvloeiing van Maas en Waal bij Gorinchem. Na een restauratie van zo'n 25 jaar is het weer uit de steigers en deze vroegere staatsgevangenis is zeker een bezoek waard. Het verhaal van Hugo de Groot en de boekenkist kennen we allemaal, maar of de kist die er staat nu werkelijk 'de echte' is...? In ieder geval kunt u goed begrijpen dat de vechtersbaas die het bouwde, Dirk Loef van Horne, rustig een lange neus tegen zijn burens kon trekken. Het tweede, even bekende, kasteel is *kasteel Doorwerth*.

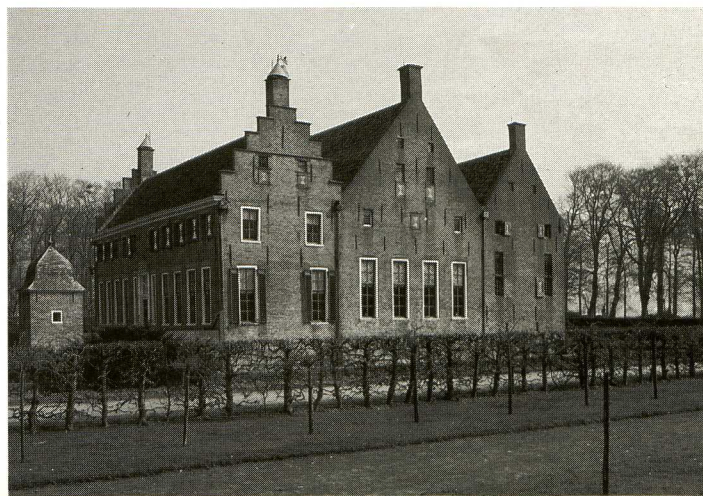
Eeuwenlang had het de tand des tijds en aanvallers weerstaan (van ongeveer 1300 af), tot het in de Tweede Wereldoorlog werd verwoest. Meer dan veertig jaar lang heeft het geduurd voor het in oude glorie kon worden hersteld. Het kasteel heeft de functie van een museum gekregen, maar omdat er een restaurant bij is en de omgeving van de uiterwaarden van de Rijn ook schitterend is voor verdere tochtjes kan Doorwerth wel als een dagprogramma worden gezien.

Ook over deze twee burchten vindt u alle informatie in de brochures van de Nederlandse Kastelenstichting.

Foto's zijn o.a. beschikbaar gesteld door de Nederlandse Kastelen Stichting.

KASTEEL DUIVENVOORDE

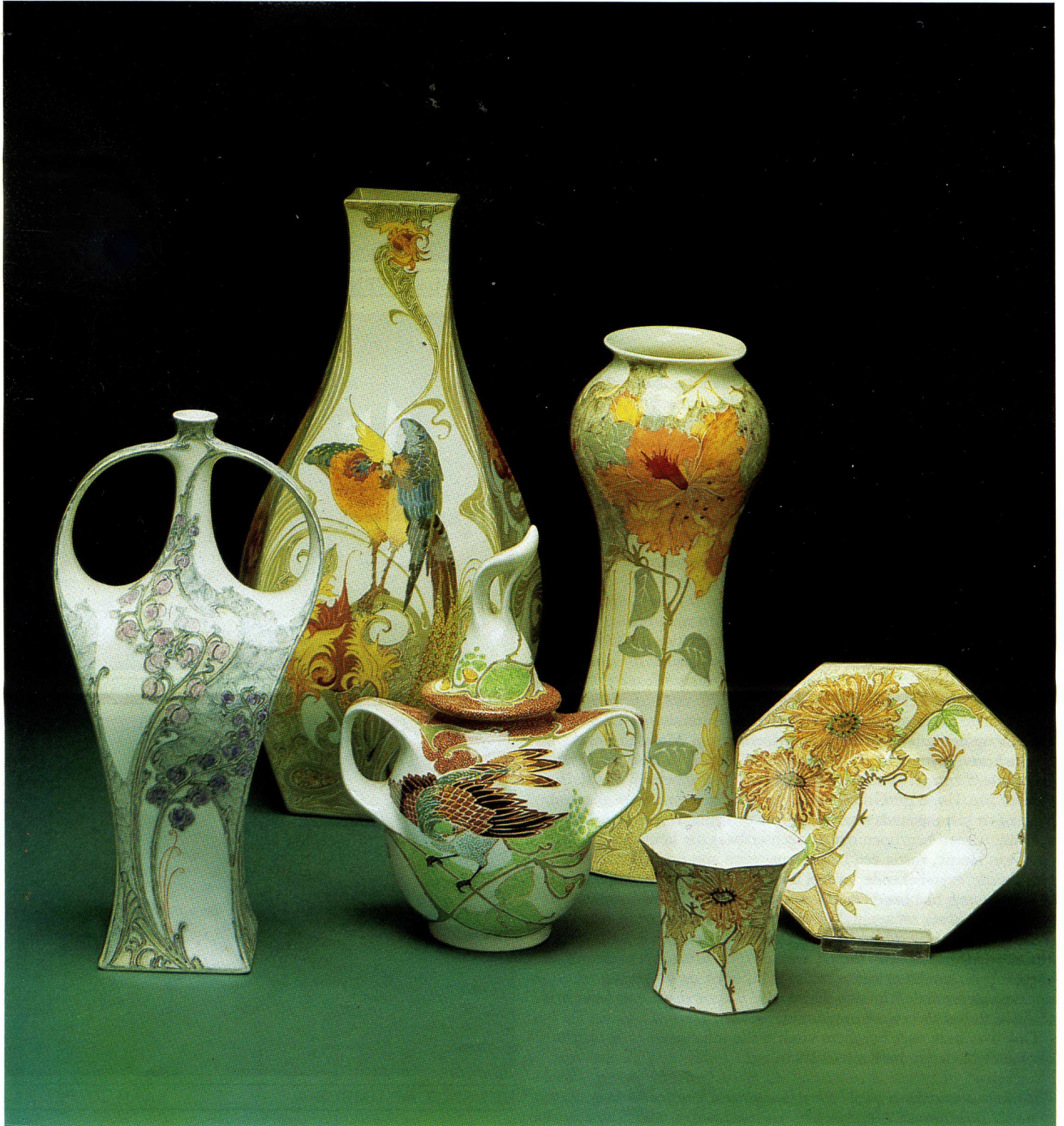
DE MENKEMABORG

HET SLOT ASSUMBURG

PINNACLE OF DUTCH CERAMICS

ROZENBURG

Talk about Dutch ceramics and most people will automatically think of blue 'Delftware'. Popular as that may be, it certainly does not represent the pinnacle of Dutch ceramic art. And therefore it is a good idea to look at a range of products internationally recognised to belong to the great all-time classics: the exquisitely shaped and decorated 'eggshell porcelain' produced in the Art Nouveau period by the 'Haagsche Plaatelbakkerij Rozenburg' as the firm was called in 1900. In its short period of existence, the company had several names and even received the title of 'Royal', but now, almost a century later, it is known to connoisseurs all over the world simply as 'Rozenburg'.

Between 1883 and 1914, Rozenburg produced many different products, all of exceptional quality. Their tile tableaux are a good example and these can be seen in public buildings such as the Kurhaus and Vredespaleis in The Hague. But in this article we will concentrate on the so-called eggshell porcelain, because in many respects it is the most representative of Rozenburg's products.

For the collector

Also, Rozenburg eggshell porcelain is easily accessible to the public — to look at, that is. The Gemeentemuseum in The Hague has probably the best collection anywhere, the Rijksmuseum in Amsterdam and Prinsessehof in Leeuwarden have a good range, and many smaller museums in the country have some Rozenburg items on display.

In addition, Rozenburg is 'accessible' because it can be acquired — although that is not so very easy. Let's not beat around the bush: these are collectors' items and they are correspondingly expensive. What's more, like antiques in general they are in short supply.

For some fifteen years, Frans Leidelmeijer and Daan van der Cingel have specialized in art objects from the Art Nouveau and Art Deco period — roughly speaking between 1890 and 1940 — in their art gallery in the Nieuwe Spiegelstraat, Amsterdam. As experts in the field, particularly as regards the Dutch products of that period, they were eminently suited to write the first book on the subject published (see references). And as they say: 'of course an art gallery must be a commercially healthy enterprise, but one of its functions is that people can also walk in to feast their eyes!'

And that is what I have done. Especially if you have been a Rozenburg fan from a tender age — as in my case — it's a good idea to check your views with the experts. Supporting me with coffee, Frans and Daan talked Rozenburg, discussed objects from their collection and asked their friend Roeland Konig in Amstelveen to make photographs of some of their precious possessions.

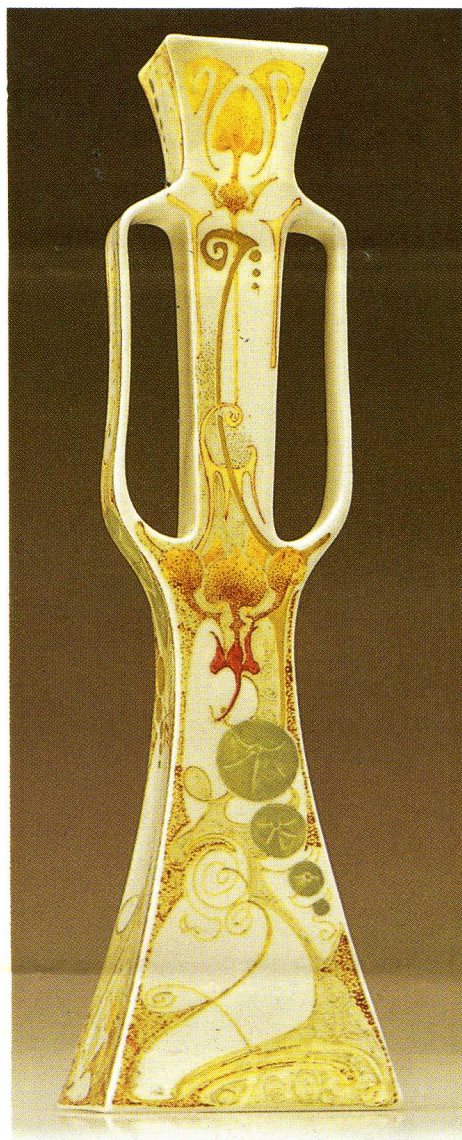
New beginning

The Art Nouveau movement was a new beginning in more than one sense, and it expressly presented itself as such. In the 19th century, mass production had started, but from an artistic point of view the results were often pretty ghastly. Art Nouveau wanted to stop the slavish copying of previous styles and find something original. Besides, the leading artists in the movement also had a social ideal: through industrial production beautiful objects should become available to many more people than the rich. Ironically, the standards of workmanship and materials

chosen by Art Nouveau designers often meant that the eventual product could only be bought by the élite! In this respect, Rozenburg ware is again representative: in 1900 the famous author Louis Couperus bought a vase for the princely sum of Dfl. 40.-!

Although Art Nouveau designers wanted to be original, they deliberately exploited some sources of inspiration, like Japanese art and — especially typical for Holland — the 'batik' technique of the Indies. Again, this is well illustrated in Rozenburg products.

Finally, Art Nouveau formed a new beginning especially for the Dutch ceramic in-

dustry. For centuries, this had been content producing the traditional wares with traditional decoration and traditional techniques. With the Rozenburg products, Holland at one stroke became an internationally renowned ceramics producer once more. In view of all the Rozenburg factory had going for it, including excellent reviews in the press, it is a sorry circumstance that poor businessmanship led to its demise.

How to recognize

Even with little experience, you can soon learn to identify Rozenburg eggshell objects, because it is highly individual in all three aspects that make for a beautiful piece of ceramic work: material, form and decoration.

To start with the *material*: this was a Rozenburg secret until 1983, when it was discovered in the firm's archives — fortunately preserved. The core of the problem is that the material, which is indeed almost as thin as an eggshell, looks like porcelain (china), but if it were porcelain it could not have the colours it has — because the pigments would not survive the high temperatures required for making chinaware. Actually Rozenburg is closely related to an English invention of the 19th century called 'bone china'.

Rozenburg *form* ranges from the severely simple to the fantastic and exotic. These are not the simple shapes produced with the potter's wheel, but by the mould and often in more phases than one. Research indicates that the shapes were designed so as to offer maximum stability during the critical process of baking at high temperature — another Rozenburg secret.

And finally what you'll probably notice first: the *decorations*. Magnificent patterns, often of plants and animals, complete mastery of the hair-raising precision required to paint them and a range of colours from rich emerald green to the most delicate shades of turquoise. Areas may be painted solidly, but they can also be hatched and even stippled in 'batik' fashion.

Dutch comeback

It is certainly no exaggeration to say that the Rozenburg products formed a comeback of Holland on the ceramics scene. After two centuries of mediocrity, Dutch ceramics entered a new period of creative innovation. Rozenburg rapidly gained a worldwide reputation and the foreign connoisseur will first say 'Rozenburg' when you ask him about Dutch Art Nouveau.

Looking back in time, it seems that an explosion took place: all of a sudden here was a manufacturer whose workshops must have been literally bulging with talent. Names like Jurriaan Kok (artistic director), Colenbrander (mentioned in a previous Vogelvlucht as a renowned designer of textile patterns) or Schellink (one of the eggshell specialists) stand for one of the highlights in the ancient art of making pottery.

And to set you thinking, it should be said that Rozenburg itself has seen a comeback. For decades, experts looked upon it as curious and decadent sidetrack. Rozenburg eggshell could be acquired for prices that now seem ludicrous. And the collection now sported by the Gemeentemuseum in The Hague was **refused twice** by that very same museum — the last time in 1955 — before it was finally accepted in 1969!

References

Frans Leidelmeijer en Daan van der Cingel: Art Nouveau en Art Deco in Nederland. 2nd edition, Meulenhoff/Landshoff 1986. An authoritative book covering the period and discussing such widely different aspects as textiles and architecture. Over 200 illustrations. Price: Dfl. 59.50

Rozenburg 1883-1917. Catalogue of the exhibition in the Haags Gemeentemuseum, 1983. Vonk uitgevers. Also contains a complete history of Rozenburg, profusely illustrated. Price: Dfl. 79.50

STILL GOING STRONG

Since 1980 the Neerlands Dis Foundation promotes honest Dutch meals that can be enjoyed in appropriate surroundings at a reasonable price. Over 250 restaurants have now joined in this effort to stimulate traditional Dutch cooking and they proudly carry the foundation's emblem as an inviting gesture.

The use of fresh Dutch products is another of the Neerlands Dis-restaurants' assets so in our summerseason you will find new herrings, stewed eel, asparagus, fresh garden peas and strawberries with cream on the menu.

When it gets colder thick peasoup (a

meal in itself), Leidse hutspot (a stew of potatoes, carrots, onions and boiled beef) and zuurkool (shredded white cabbage, salted and pickled with potato mash, bacon and rookworst = smoked sausage) are not to be missed. With one of our milkpuddings 'to fill the holes' you will be sufficiently fortified to withstand a good blast of Dutch wintry weather.

But in whatever season you are going to visit Holland, ask for a list of Neerlands Dis-restaurants at the offices of the VVV or the ANWB, or at the Dutch Tourist Bureau in your own country.

THUMBS:

Friese dúmkjes

Als de Friezen aan hun kopje koffie zitten, staat er vaak een trommeltje met van die gezellige dikke koekjes op tafel, dúmkjes geheten.

This is how you make them:

- 100 g shelled hazelnuts
- 150 g butter
- 125 g soft brown sugar
- 2 eggs
- 250 g flour
- 1 tsp cinnamon
- 1 tsp ground ginger
- 1 tbs aniseed
- pinch of salt

Grind the hazelnuts, cream together butter and sugar and add the eggs, one at a time. Sift in the flour and mix thoroughly. Add cinnamon, ginger, salt, aniseed and ground nuts.

Place the dough on a lightly floured surface and roll out into a square of about 1 cm thickness. Cut this into strips of 2 x 4 cm and place them on a greased baking sheet. Bake your dúmkjes in the centre of a preheated moderate oven ($\pm 175^\circ \text{C}$) for about 20 minutes. Before you slide them on to a cake rack to cool, press your thumb into each dúmkje as a kind of hallmark.

Erna's duimpjes

Dat Erna van Mondfrans kan schilderen, hebt u in het vorige nummer kunnen zien. Maar in het gezellige huis aan de voet van de dijk ruikt het ook wel eens naar iets anders dan terpentijn. Dan bakt ze duimpjes, zoals haar moeder dat vroeger vaak op zondagochtend deed. Alleen maakt Erna een volstrekt eigen versie, bijna griezelig echte duimpjes met een afgeronde top, een halve amandel als nagel en zelfs huidplooiertjes op het 'gewricht'. De hoeveelheden gaan op de gis, de bakduur wordt bepaald door de geur maar na enig overleg kwamen we toch tot een officieel recept.

- 500 g flour	- 100 g split almonds
- 250 g sugar	- 25 g aniseed
- 250 g butter	- 1 egg
- 100 g flaked almonds	- pinch of salt

Cream the butter and the sugar, add the egg and the flaked almonds. Sieve the dry ingredients and fold into butter and sugar mixture. Shape the dough into a roll and cut off pieces the size of your thumb.

Round one end and stick on a split almond to serve as a nail. Place on a greased baking sheet and bake in the centre of a moderate oven ($\pm 175^\circ \text{C}$) for about 20-25 minutes, depending on how thick your thumbs are.

THE RISE AND FALL OF THE EIERKOEK

Zeker een jaar of vijf geleden vroeg een Vogelvluchtlezers mij om het recept van eierkoeken. 'Even opzoeken', dacht ik in mijn onschuld, maar geen enkel kookboek, noch in mijn boekenkast, noch in die van de Amsterdamse bibliotheek bevatte het recept.

Dan maar op strooptocht langs een paar bakkerswinkels: bij de ene wist men totaal niet waarover ik het had, de andere maakte ze al jaren niet meer en alle volgende betrokken de eierkoeken in plastic zakken van tien stuks bij een fabriek. Ten slotte was het deze slappe, wee-zoete hap zelf die mij mijn pogingen deed staken. In mijn directe omgeving konden slechts de mussen en de spreeuwen enig enthousiasme opbrengen voor de 9½ overgebleven eierkoek!

Maar laat ik nou onlangs de koek weer tegenkomen in een landelijk dagblad. Een journaliste ging in een nostalgische bui op zoek naar eierkoeken, de échte dan, luchtig maar toch stevig, vers en met een knapperig randje. Na bij 20 Amsterdamse bakkers bot gevangen te hebben, zocht deze doorzetter haar heil in Den Haag en vond ze uiteindelijk bij bakker Van de Gaag, Trooststraat 48. De familie Van de Gaag is afkomstig uit het Westland (Wateringen) waar de eierkoek grote populariteit had en nog steeds heeft.

Speciaal voor Vogelvlucht gaf bakker Arie mij het recept. For ± 35 eierkoeken you take:

- 400 g castor sugar
- 4 egg yolks
- 1 egg
- 800 g flour
- a little grated lemonpeel
- 0.7 à 0.8 l milk
- 40 g ammonia-powder

The ammonia-powder may seem a little strange but it makes the dough rise and after baking, when the koeken are thoroughly cooled, you will not notice the funny smell anymore.

Beat the eggs with the sugar, add sieved flour together with ammonia-powder, lemonpeel and enough of the milk to form a dough that does not run. Spoon on to a greased baking-tin and bake in a moderate, pre-heated oven (220°C) for about 4 to 6 minutes. The edges should be golden and the centre a little whitish.

This is the Westland-version of the eierkoek. In the South (Brabant and Limburg) they are made from a cake-dough.

FROM HOLLAND WITH LOVE

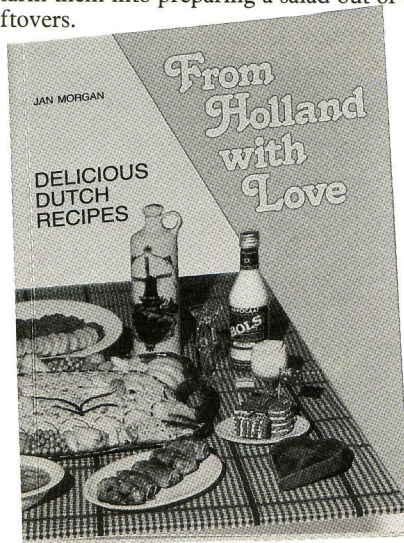
Onder deze titel ontdekte ik jaren geleden in een bibliotheek een zeer aantrekkelijk kookboekje. Het bevatte traditionele Hollandse recepten in het Engels, dus ik dacht meteen: dat moet ik bespreken in Vogelvlucht! Het bleek echter nergens meer te koop en de uitgever was met de Noorderzon vertrokken.

Groot was mijn verbazing toen dit zelfde boekje in een andere uitvoering mij nu door de AE Press in Melbourne werd toegestuurd. Voor u liggen die 175 geheide steunpilaren van de Hollandse keuken dus onder handbereik en misschien kunt u het boekje nog tijdig in huis hebben om borstplaat, kerstkransjes of oliebolletjes klaar te maken voor de feestdagen... En als de tijd van de liflaffes weer voorbij is, houd dan eens 'a Dutch day' met spekkie sla, gehaktballen of blote kindertjes in het gras.

Huzarensalade Hussar's Salad

The Dutch are mad about all sorts of salad — meat, fish, egg, salmon, prawn, vegetable — you name it, they have it! One of the best known salads in Holland is the Hussar's salad, which is generally made up out of leftovers. The name originates from the time when the hussars (cavalry) were stationed in the small garrison towns of Holland. The food at the barracks generally left much to be desired and finding a girlfriend amongst the local kitchen maids was high on their list of priorities. In the evening, the hussars would steal over to their girlfriends' kitchens and charm them into preparing a salad out of the leftovers.

Overzeese Nederlanders nauwelijks vertegenwoordigd in parlement

Sinds kort mogen Nederlanders die in het buitenland wonen deelnemen aan de verkiezing van de Tweede Kamer. Van dat recht zouden zij voor het eerst gebruik kunnen maken in mei van dit jaar. Zouden, want door de gebrekkige organisatie en onvoldoende voorlichting hebben velen hun stem niet kunnen uitbrengen. Heel jammer want — al wonen ze ver van het vaderland — ze zijn wel degelijk betrokken bij allerlei overheidsmaatregelen op het gebied van de AOW, paspoorten, erfrecht enz., ook al hebben ze zich blijvend in het buitenland gevestigd.

'Nederland in den Vreemde' is de enige vereniging die hun belangen behartigt. Niet alleen door haar leden tijdig te informeren (zoals over de zojuist genoemde verkiezingen), maar ook door bij de overheid hun rechten en verlangens te bepleiten, door hun de weg te wijzen en te helpen. Voor een contributie van f 70 per jaar kan iedereen zich bij de vereniging aansluiten. Hij of zij krijgt dan bovendien ieder kwartaal het interessante tijdschrift Nieuwsbrief per luchtpost toegezonden.

**Vereniging 'Nederland in den Vreemde', Noordeinde 64 A, 2514 GK
Den Haag, postgiro 115965.**

KRALEN- BEURSJES

Dit is de titel van het boekje dat E. de Jong-Kramer schreef (56 pag., 20 met kleur- en zwart/wit illustraties). Aan de hand van een aantal grondvormen zoals de lussen- en de apachenbeurs, het spinnetje, de dropjes- en de puntenbeurs wordt de techniek van het kralenbreien behandeld. Daarnaast geeft mevrouw De Jong 18 authentieke telpatronen met foto's van beursjes uit haar eigen verzameling met leuke anecdotes of folkloristische eigenaardigheden zoals de rozenpatronen die vooral in Noord-Holland voorkwamen, de vissersscheepjes, uiteraard uit de kustplaatse afkomstig, en het opvallend gebruik van blauw dat wellicht met de veronderstelde beschermende werking te maken had. De prijs van dit boekje dat verscheen bij Uitgeverij Canteleer, bedraagt f 18,50.

Even uitblazen

Om de inwendige mens te versterken hoeft u in Nijmegen niet lang te zoeken. Eethuisjes en café's bij de vleet, om een goed-Nederlandse uitdrukking te gebruiken.

Maar één van de 'klassieke' gelegenheden in de stad moet u beslist bezoeken: Belvédère. Niet alleen omdat je er uitstekend op het terras kunt zitten uitblazen, maar ook omdat je vandaar het beste uitzicht hebt op een indrukwekkend stukje tuinaanleg: het complete -en heel ingewikkelde- stadswapen van Nijmegen in planten van toepasselijke kleur. Zonder meer een kunstwerkje te noemen en toen we er in het begin van juli waren stond alles in volle glorie te bloeien.

In de buurt is overigens ook nog een echte lopende klok van planten te zien!

De Middeleeuwen

Maar het meest bijzondere van Nijmegen blijft toch het Valkhof, waar u teruggaat naar de Middeleeuwen - en nog vroeger. Iedereen zal wel de ruïne van de St. Maartenskapel kennen, ook wel de Barbarossakapel genoemd. Hij werd dus niet door Karel de Grote gebouwd, zoals sommigen denken. De zuilen zijn echter nog ouder dan de Middeleeuwen - ze zijn Romeins.

Ongetwijfeld zullen u de haren te berge reizen als u leest wat er met de burcht op het Valkhof zo'n twee eeuwen geleden is uitgehaald. Er is een aantal voortreffelijke folders en brochures over het Valkhof verschenen die ter plaatse verkrijgbaar zijn.

Gelukkig is één gebouwtje als door een wonder aan de slopershamer en het oorlogsgeweld ontsnapt, en het heeft bij

ons een blijvende indruk achtergelaten: de St. Nicolaaskapel. Er zit een ontroerend verhaal aan vast.

In het jaar 980 is keizer Otto II met zijn vrouw Theophano op reis van Aken naar Nijmegen. De keizerin, die uit het onvoorstelbaar verre Byzantium (nu dus Istanbul) afkomstig is, bevalt in het woud voortijdig van een zoontje. Omdat alles zo goed afgelopen is, laat ze de kapel bouwen gewijd aan Nicolaas van Myra, de patroon van de reizigers. Daarmee begint de nauwe band tussen St. Nicolaas en Holland. Die kapel móet u beslist bezoeken!

Stel u eens voor, duizend jaar geleden vertoefte een vrouw uit Byzantium jaren lang als keizerin in Nijmegen. In de kapel klonk prachtige Byzantijnse kerkmuziek en nu u de achtergrond kent zult u dat waarschijnlijk even toepasselijk vinden als wij dat deden...

NAALD EN DRAAD

KRALLEN BREIEN BIJ TANTE GRIETJE.

Tante Grietjes huisje staat sinds het einde van de vorige eeuw aan de Kadoelenweg te Landsmeer. Getrouwd met een Tump, een oud en bekend Waterlands geslacht, ging het tante Grietje goed. Bij de grote watersnood in 1916 waarvan de sporen nu nog in de originele lak te zien zijn, wist ze kennelijk haar spulletjes in veiligheid te brengen want de inrichting van het gezellige renteniershuisje is grotendeels afkomstig uit familiebezit. De rest werd bij elkaar gesprokkeld door een buurjongen, Frans Poulain, die als kind veel bij tante Grietje over de vloer kwam en na haar overlijden in 1973 besloot huis en inrichting intact te houden. Jarenlang investeerde Frans al zijn geld, tijd en energie in zijn ideaal: het Museum Grietje

Tump, zoals het sinds 1979 officieel mag worden genoemd.

Ik ben de moeder

Mijn eerste contact met de stichting waarin het bezit van Grietje nu veiliggesteld is, was meteen tekenend voor de huiselijke aanpak. Tijdens een oriënterend telefoongesprek riep mijn gezellig-pratende informatrice uit: ik ben de moeder! Behalve de moeder van Frans is ze naar mijn gevoel ook de moeder van het museum en van de bezoekers. Als echte Waterlandse straalt ze de gemoedelijke sfeer uit die het propere huisje weer tot leven doet komen.

Samen met Frans toont ze mij de inhoud van de porceleinkast, de origineel opgemaakte bedsteden, de collectie herdenkingsbekers en -bordjes van ons Koninklijk Huis, de kast met de gortla en de vazen met de heksenballen die de boze geesten moesten weren, de sieraden, de kappen en de mutsen.

Kralenbreiwerk

Maar tijdens de koffie in de knusse keuken waar de oliestelletjes op het aanrecht prijken, krijg ik te zien waarvoor ik eigenlijk kwam. Boven de keukentafel wordt een grote trommel leeggeschud en dan ligt daar een rijkdom aan vormen en kleuren op het pluche kleed: kralenbeursjes en kralensieraden, gebreid en gehaakt, oud en nieuw, met zilveren beugeltjes of met een sluiting van twee stokjes die door een ringetje gaan, een z.g. duivelsbeursje.

Natuurlijk zit achter deze collectie een verhaal.

Bij de voorbereidingen van het 650-jarig

bestaan van Landsmeer in 1976 ging iedereen de oude streekdracht weer van zolder halen. Er moest veel gerepareerd of vernieuwd worden, kappen werden genaaid, hullen geplooid, kralen beursjes, tasjes en reticuiltjes moesten gerestaureerd of nagemaakt worden en mét de oude kostuums werd ook weer de oude kennis en vaardigheid van stal gehaald.

Er kwamen zoveel reacties dat men besloot kralenbreicursussen te organiseren. In het Grietje Tump Museum komen nu al

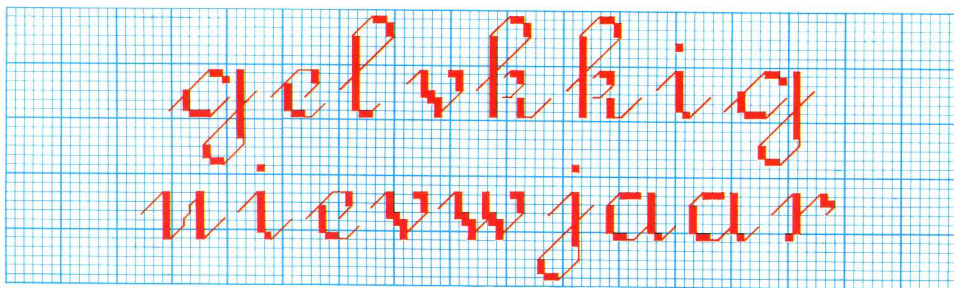
jarenlang mannen en vrouwen tussen de 15 en de 85 soms van heinde en verre om de kunst van het kralenbreien te leren.

Mocht u er ook belangstelling voor hebben, neem dan contact op met het museum want zelfs voor mensen die maar beperkte tijd in Nederland verblijven, zijn er mogelijkheden voor deelname.

Frans Poulain kan u ook helpen aan de speciale pennetjes, garen, kralen, beugels en kettingen. Bovendien is er een kostelijke map met 35 telpatronen van antieke kralentassen. Om deze patronen na te maken moet u wel de kunst van het kralenbreien al machtig zijn. De telpatronen kunnen echter ook worden nagebordurd, b.v. met wol op stramen voor een serie unieke kussens of met fijner materiaal voor wandpaneeltjes.

Bent u voorlopig niet in het vaderland, bestel dan de telpatronenmap, die hier f 30,- kost, bij de Dutch-Indonesian Bookshop, waar u ook kunt informeren naar materiaalpakketten.

Stichting Museum 'Grietje Tump', Kadoelenweg 69, 1036 NA Landsmeer (Amsterdam-Noord). Geopend zondags van 14-17 uur en volgens afspraak. Telefoon 020-313455

Wordt er bij u rond Kerst en Nieuwjaar ook zoveel gewenst? Wij, met z'n 14 miljoenen, wiegekindjes meegerekend, maakten het vorig jaar wel erg bont: we gaven Tante Pos ruim 130 miljoen wenskaarten te verwerken. Natuurlijk waren uw kaarten daar ook bij (bedankt nog) maar het binnenlandse gebeuren vormde toch het leeuwendeel.

Eigen fabrikaat

Steevast zitten er tussen de sneeuwlandschapjes en de kerstengeltjes een paar kaarten die er tussenuit springen. Foto's, tekeningen, een leuk weefsel, een stukje knipwerk of een gebordurd miniatuurtje begeleiden de goede wensen op een persoonlijke manier. Ik ken verstandige types die er een half jaar van te voren al aan beginnen maar voor de laatbloeiers onder u zijn hier nog even snel een paar ideeën om met draad en naald uit te voeren.

In Nederland zijn er de laatste jaren

speciaal voor dit doel onbedrukte, dubbelgevouwen kaarten op de markt waarbij in de ene helft een venster is gestansd: ovaal, rond, vierkant of anderszins rechthoekig, alles is verkrijgbaar. Ligt dat bij u anders, ga dan zelf met gekleurd papier en een Stanley-mes aan de gang. Wie weet wat voor bizarre vormen u nog kunt toevoegen aan de gangbare.

1. Een simpele manier om zo'n venstertje te vullen, is er een bontbedrukt lapje achter te plakken dat u van te voren opgesierd hebt met kraaltjes, pailletten en borduursteken. Als u uw versiering qua vorm en kleur goed afstemt op het gekozen stukjes stof, is het effect heel grappig.

2. Ook kunt u een streng gevormd venster wat speelser maken door uit een zijkant b.v. een half hart weg te knippen, deze vorm op de achtergrondstof op te vullen met siersteekjes en er de andere helft, eventueel verschoven ten opzichte van de uit het papier geknipte helft, bij

te borduren.

3. Hier is hetzelfde principe toegepast. Door hele en halve rondjes weg te knippen langs de rand van een cirkel, gaat die al gauw op een boom lijken. Borduren we daarin 'bloesems' (cirkeltjes van kettingsteken) en verbinden we die met 'takken' van stik- of taksteken die we bovendien met viltstift op het papier verder laten doorlopen, dan ontstaat er een heel persoonlijke boom.

4. Verkiest u iets simpelers, teken of kopieer dan op effen stof een eenvoudig lijntekeningetje dat in het venster past en borduur de lijnen met kleine stiksteekjes.

5. Met ketting- en vlooiesteken en onregelmatige rondjes bereikt u een wat losser effect.

vervolg op pag. 16

"DISCOVER YOUR ROOTS" CONTEST

KLM wil jongeren van 16 tot en met 25 jaar die van Nederlandse afkomst zijn in staat stellen meer over hun Nederlandse afkomst te ontdekken.

Daarom organiseert "Vogelvlucht" een grandioze contest voor Australië en Nieuw Zeeland met als hoofdprijzen *vier tickets voor 2 personen naar Nederland*.

Heeft u kinderen in die leeftijdsgroep, vult u dan de onderstaande vragen in:

Naam: _____

Adres: _____

_____ Postcode: _____

Hoeveel kinderen van 16 t/m 25 jaar heeft u: _____

Zijn ze ooit in Nederland geweest: Ja _____ Nee _____

Wanneer, en hoe vaak: _____

Wat bent u zelf in Australië voor werk gaan doen, en hoe heeft zich dat ontwikkeld: _____

Heeft u nog familie in Nederland, en zo ja, wat is de relatie (ouders, broers of zusters, etc.):

Stuur deze ingevulde vragenlijst in naar een van de onderstaande adressen. Om in aanmerking te komen voor een prijs moet u daarbij een *kort* verhaaltje over uw eigen achtergrond als Nederlandse emigrant schrijven. We kijken *niet* naar de "stijl", maar willen alleen graag weten waar uw ouders woonden, wat ze deden, wat u van uw grootouders weet of ander verwanten, iets over uw jeugdherinneringen of de school, de plaatsen waar u in Nederland woonde of werkte, enzovoorts.

De vier interessantste verhalen (naar beoordeling van de "Vogelvlucht" redaktie en KLM) ontvangen een hoofdprijs, te weten een ticket naar Nederland voor een van uw kinderen met een reisgenoot naar keuze. KLM zal de vier gelukkige jongeren in staat stellen in Nederland de verhalen van hun ouders precies na te gaan! Onder het motto: "DISCOVER YOUR ROOTS".

De afsluitingstermijn voor deze contest is *January 31, 1987*.

Inzenden voor die datum aan:

Australia: GPO Box 4095, Sydney, NSW, 2001

New Zealand: PO Box 3538, Auckland

Dear Vogelvlucht Friends,

In February and March we will be visiting Australia and New Zealand to renew contacts with our many friends. Jose will display a selection of books and needlecraft items. Frithjof will present slide shows taking a fresh look at Holland and the Dutch. We look forward to meeting you in person during the NSW and VIC Dutch Festivals.

Tot spoedig ziens, met hartelijke groeten,

Jose en Frithjof Sterrenburg
Editors KLM Vogelvlucht

HOLLAND GATEWAY PROMOTIONS

All departures feature direct travel to Amsterdam with KLM by s-t-r-e-t-c-h-e-d upper deck Boeing 747 jumbo jet and you can save up to \$300 off the lowest official fares!

Return domestic air fares between Adelaide-Hobart-Launceston/Melbourne and Brisbane-Canberra/Sydney are included in all our special group fares, plus a 50% rebate for children under 12 years of age.

You also have up to a year to complete the journey on the KLM flight of your choice.

Group departures on Fridays	Official Fare	Our Low Group Fare	Your Saving
26 DECEMBER 86	\$1699	\$1419	\$280
16 JANUARY 87	\$1699	\$1419	\$280
30 JANUARY 87	\$1699	\$1419	\$280
13 FEBRUARY 87	\$1699	\$1419	\$280
27 FEBRUARY 87	\$1699	\$1419	\$280
13 MARCH 87	\$1699	\$1419	\$280
27 MARCH 87	\$1799	\$1499	\$300
10 APRIL 87	\$1899	\$1699	\$200
24 APRIL 87	\$1899	\$1699	\$200
08 MAY 87	\$1999	\$1799	\$200
22 MAY 87	\$1999	\$1799	\$200
29 MAY 87	\$1999	\$1799	\$200
12 JUNE 87	\$2099	\$1899	\$200
26 JUNE 87	\$2099	\$1899	\$200
09 JULY 87	\$2099	\$1899	\$200
23 JULY 87	\$2099	\$1899	\$200
30 JULY 87	\$2099	\$1899	\$200
14 AUGUST 87	\$1999	\$1799	\$200
28 AUGUST 87	\$1999	\$1799	\$200
11 SEPTEMBER 87	\$1899	\$1699	\$200
25 SEPTEMBER 87	\$1899	\$1699	\$200

These special group fares are only available from your local Holland Gateway Promotions office:

NSW – Wim Drayer

Tip Top Travel, 1st fl,
82 Alexander St. Crows Nest 2065.
(TARB B1481) Phone 438 2711
(Sydney Area) 008-42 6681
(NSW & ACT – Toll Free)

QLD – Tom Schoon

Coronet Travel, 435 Ipswich Rd,
Annerley 4103. Phone (07) 848 0477

S.A. – Sieny Grothauzen

Dependable Travel's Holland
International S.A.,
3rd fl, Miller Anderson Bldg.
16 Hindley St. Adelaide 5000.
Phone (08) 51 4002.

VIC. – Bob van Angeren

Angeren Travel, 11 Cleeland St.
Dandenong 3175.
Phone (03) 791 3966.

VIC. – John Vandemark

MB Travel, 8 Whitehorse Rd.
Ringwood 3134.
Phone (03) 879 4044.

Little did Monica Lammers realise that 30th September 1986 was going to be her lucky day. Monica, a student of Monash University in Melbourne, returned home as usual that evening only to find out that she had won a return ticket to Holland flying KLM.

Congratulations Monica, we all wish you a happy holiday.

Mr. Harry Van Thyn from KLM Melbourne presenting Monica Lammers with her prize.

Ten slotte rest ons dan altijd nog de mogelijkheid van een aardig kruissteekmotiefje waarvoor ik een vijftal patronen geef. De nummers 6, 7, 8 en 9 lenen zich ook heel goed voor langere randen, waarbij vooral 8 en 9 het leuk doen in de

traditionele kerstkleuren rood en groen.

Nummer 10 heb ik na het borduren een kwart-slag gedraaid. Doet u dat niet, dan is het motief geschikt voor een vierkantsvulling.

